

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria e Kosovës-Vlada Kosova-Government of Kosova

Ministria e Tregtisë dhe Industrisë
Ministarstvo Trgovine i Industrije
Ministry of Trade and Industry

DEPARTAMENTI I TREGTISË / DEPARTAMENT TRGOVINE / DEPARTMENT OF TRADE

NE-TARIFNE MERE I BARIJERE

Maj, 2019

Ovaj dokument je izrađen uz finansijsku podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Stavovi izraženi u ovom dokumentu ne odražavaju nužno stavove vlade Sjedinjenih Država ili USAID-a.

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

SADRŽINA

NE-TARIFNE MERE I BARIJERE	5

Koje su to mere?	6

GDE JE RAZLIKA IZMEĐU NETARIFNIH MERA I NETARIFNIH BARIJERA?	13

Da li ste bili izloženi takvim preprekama prilikom izvoza svojih proizvoda?	14

NE-TARIFNE MERE I BARIJERE

Međunarodna trgovina robom rasla je svake godine, a očekuje se da će trgovinska razmjena između različitih zemalja nastaviti trend rasta i u budućnosti. Uprkos mnogim trgovinskim sporazumima koji se primarno primenjuju za liberalizaciju trgovine (smanjenje carinskih tarifa) između različitih zemalja sveta, i razne međunarodne sporazume u cilju regulisanja pitanja slobodne trgovine, izvoznici, uvoznici ali i kompanije koje tranzitiraju robu širom zemalja, nastavljaju da se suočavaju sa poteškoćama i preprekama tokom ovih transakcija. Veliki deo ovih barijera su one koje ne uključuju primenu dodatnih carinskih dažbina (takozvane ne-tarifske barijere), ali da ih primenom ostvarujete dodatne troškove za preduzeća.

“Ne-tarifne mere se odnose na mere politike, osim uobičajenih carinskih tarifa koje potencijalno mogu imati ekonomski učinak na međunarodnu trgovinu robama, s posebnim naglaskom na preusmjeravanje trgovine, cijene ili oboje.”

Koje su to mere?

Necarinska mera se smatra svaka akcija koja ograničava slobodnu trgovinu primjenom drugih radnji koje nisu tarife. To podrazumijeva da se primjena ovih barijera ne postiže nametanjem bilo kakvog novog poreza na uvoz, već primjenom drugih mera koje otežavaju ili skuplje uvoze te proizvode.

“Ne-tarifne mere se odnose na mere politike, osim uobičajenih carinskih tarifa koje potencijalno mogu imati ekonomski učinak na međunarodnu trgovinu robama, s posebnim naglaskom na preusmjeravanje trgovine, cijene ili oboje” (UNCTAD, 2010).

Konferencija Ujedinjenih nacija za trgovinu i razvoj (UNCTAD) napravila je detaljnu i sveobuhvatnu klasifikaciju ovih mera i podijelila ih na:

- Tehničke mere
- Ne-tehničke mere.

Prema UNCTAD-u u grupi tehničkih mera koje se primjenjuju na uvoz, postoji niz mera za koje je dat kratak opis kako slijedi:

- Sanitarne i fitosanitarne mere:
Sredstva kao što su ograničenja na supstance, higijenski zahtjevi ili druge mere za sprečavanje širenja bolesti. Ove mjere uključuju i sve mere ocjenjivanja usklađenosti koje se odnose na sigurnost hrane, kao što su certifikacija, testiranje i inspekcija, te karantin.
- Tehničke prepreke trgovini podrazumijevaju mere kao što su označavanje i druge mjere za zaštitu okoliša. Ova podgrupa također uključuje ocjenu usklađenosti koja se odnosi na tehničke zahtjeve kao što su certifikacija, testiranje i inspekcija.
- Kontrola prije otpreme i druge formalnosti podrazumijevaju mere inspekcije prije otpreme i druge formalnosti koje se obavljaju u zemlji izvoznica prije otpreme.

Dok prema UNCTAD-u u grupi netehničkih mera koje se primjenjuju na uvoz, također postoji još jedan broj mera za koje je kratak opis predstavljen u nastavku:

- Kontingentne mere zaštite trgovine podrazumijevaju mere koje su poduzete u cilju suzbijanja posebnih negativnih učinaka uvezene robe na tržištu zemlje uvoznice, uključujući mere usmjerene na borbu protiv nepravednih vanjskotrgovinskih praksi. One uključuju antidampinske, kompenzacione i zaštitne mere u uvozu.
- Neautomatsko licenciranje, kvote, zabrane i mere kvantitativne kontrole uključuju mere koje uključuju licenciranje, kvote i druge mere usmjerene na ograničavanje količine robe kojom se trguje. Ova podgrupa također uključuje one uvozne dozvole i zabrane koje se ne odnose na sanitarne i fitosanitarne mere ili tehničke prepreke trgovini.

- Mere kontrole cijena, uključujući poreze i dodatne naknade, podrazumijevaju mere kontrole cijena koje se primjenjuju da kontroliraju ili utiču na cijene uvezene robe, kako bi, inter alia, podržale cijene određenih domaćih proizvoda kada su cijene uvoza ove robe niže; odrediti domaće cijene nekih proizvoda zbog kolebanja cijena na domaćim tržištima ili nestabilnosti cijena na stranom tržištu; ili povećati ili zadržati poreske prihode. U ovu kategoriju spadaju i druge mere od onih tarifnih, koje na sličan način povećavaju troškove uvoza (pre-tarifne mere).
- Finansijske mere podrazumijevaju mjere ograničavanja plaćanja uvoza, na primjer kada je pristup stranim valutama i troškovi razmene deviza, regulirani posebnim postupcima. One takođe uključuju mere koje nameću ograničenja u uslovima plaćanja.
- Mere koje utiču na konkurenciju su mere koje utiču na konkurenciju. Ove mere daju ekskluzivne ili posebne privilegije jednoj ili više ograničenih grupa ekonomskih operatera. Oni se uglavnom odnose na monopolističke mjere, kao što su državna trgovina ili preko pojedinačnih agencija za uvoz, ili obavezno korištenje nacionalnih usluga ili transporta.
- Mere koje se odnose na investicije vezane za trgovinu su mere koje se odnose na komercijalne investicije, mere koje ograničavaju ulaganja tako što zahtijevaju lokalno sudjelovanje, ili zahtijevaju da se investicije povežu sa izvozom kako bi se uravnotežio uvoz.
- Restrikcije na distribuciju podrazumijevaju ograničenja distribucije, koja se odnose na restriktivne mere vezane za unutrašnju distribuciju uvezenih proizvoda.

- Ograničenja u post-prodajnim uslugama podrazumijevaju ograničenja u postprodajnim uslugama, na primjer, ograničenja u pružanju pomoćnih usluga.
- Subvencije (bez izvoznih subvencija) su mere koje se odnose na subvencije koje utiču na trgovinu.
- Ograničenja vladinih nabavki podrazumeva restriktivne mere javnih nabavki, odnosi se na ograničenja koja strani ponuđači mogu se susresti kada pokušavaju da prodaju svoje proizvode lokalnim vlastima.
- Intelektualna svojina znači mere u vezi intelektualne svojine i prava intelektualne svojine.
- Pravila o porijeklu podrazumijevaju mere o pravilima o porijeklu, grupisanjem mera koje ograničavaju porijeklo proizvoda ili njihovih inputa.

“Finansijske mere podrazumijevaju mjere ograničavanja plaćanja uvoza, na primjer kada je pristup stranim valutama i troškovi razmene deviza, regulirani posebnim postupcima.”

Također, prema UNCTAD-u, mjere vezane za izvoz podrazumijevaju mjere izvoza, grupiranje mjera koje zemlja primjenjuje za svoj izvoz.

To uključuje izvozne takse, izvozne kvote ili zabrane izvoza.

Ne-Tarifne mere prezentirane na tabeli:

Uvoz	Tehničke mere	Sanitarne i fitosanitarne mere
		Tehničke barijere u trgovini
		Inspekcija prije transporta i druge formalnosti
	Ne-tehničke mere	Nepredviđene zaštitne mere trgovine
		Neautomatsko licenciranje, kvote, zabrane i kvantitativne mjere kontrole
		Mere kontrole cena, uključujući poreze i dodatne troškove
		Financijske mere
		Mjere koje utiču na konkurenciju
		Mjere koje se odnose na investicije vezane za trgovinu
		Ograničenja na distribuciju
		Ograničenja u post-prodajnim uslugama
		Subvencije (isključujući izvozne subvencije)
		Ograničenja vlade u nabavci
		Intelektualna svojina
		Pravila porijekla
Izvoz		Mere vezane za izvoz

GDE JE RAZLIKA IZMEĐU NETARIFNIH MERA I NETARIFNIH BARIJERA?

U praksi, ljudi često ne znaju kako da razlikuju ne-tarifne mere od ne-tarifne barijere.

Ne-tarifne mere su pravne radnje koje su uspostavljene bilo kojim pravnim aktom, mogu biti legitimne i nemaju uvek negativan utjecaj na trgovinu. U većini slučajeva primjena ovih mjera se ne osporava kao legitimno pravo zemlje i kao djelovanje kroz koju zemlja nastoji da ostvari legitimne ciljeve, kao što je, na primer, zaštitu zdravlja ljudi, životinja i biljaka ili zaštite životne sredine. Iako je izvesno da u većini slučajeva ove mjere povećavaju troškove uvoza proizvoda na koje se primjenjuju, primjena ovih mjera ne može se automatski smatrati preprekama trgovini.

Za razliku od ne-tarifnih mera (NTM), ne-tarifne barijere (NTB) se smatraju svim aktivnostima koje imaju za cilj zaštitu domaće proizvodnje ili diskriminaciju proizvoda pri uvozu. Ne-tarifne barijere mogu se smatrati bilo kakve prekomjerne akcije u primjeni ne-tarifnih mera, u svim slučajevima kada je očigledno da način djelovanja organa zemlje na proizvode u uvozu prevazilazi ono što je neophodno za sprovođenje ne-tarifne mere utvrđene određenim pravnim aktom. Pored toga, ne-tarifske barijere se sastoje od svih mogućih trgovinskih barijera, ali nisu tarife.

U međunarodnoj trgovini, neke zemlje koriste ne-tarifne barijere kao mjeru ograničavanja uvoza iz određene zemlje. Neke od radnji vlasti koje se mogu svrstati u grupu ne-trgovinskih barijera su:

- Česte i skupe kontrole uvezene robe
- Primjena embarga ili sankcija na uvoz
- Nesukladno zakonodavstvo ili neadekvatna primjena zakonodavstva
- Ne-transparentnost
- Pravila o carinskoj vrijednosti
- Produžene birokratske procedure u uvozu, itd.

Da li ste bili izloženi takvim preprekama prilikom izvoza svojih proizvoda?

Ako je tako, nemojte se ustručavati da prijavite ove prepreke kosovskim vlastima ili organizacijama koje predstavljaju poslovnu zajednicu na Kosovu, i tražite njihovu pomoć u izbegavanju ovih barijera.

KAKO NAS MOŽETE KONTAKTIRATI?

Department za trgovinu nalazi se u prostorijama Ministarstva trgovine i industrije.

Adresa: Ulica "Muharrem Fejza"

Kancelarija: 112 A,

10000 Priština, Republika Kosovo.

Department za trgovinu možete kontaktirati
i putem e-mail adrese: tregtia@rks-gov.net;
ili brojeve telefona: +383 (0) 38 200 36 623;
+383 (0) 38 200 36 624; +383 (0) 38 200 36 519.